

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Humanitar Kolleci

Təsdiq edirəm:
Tədris işləri üzrə direktor müavini:
_____ İ.Əyyubova
" _ " " _____ " 2020-ci il

I. Fənn sillabusu

İxtisas: Təsviri incəsənət müəllimliyi
Şöbə: Musiqi və təsviri incəsənət
Fənn Birləşmə komissiyası: Pedaqogika və psixologiya

II.Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: Psixologiya
Kodu: İPF-040101
Tədris ili: (2019-2020 tədris ili) Semestr: yaz
Tədris yükü: cəmi:90 , (60saat mühazirə, 30 saat seminar)
Tədris forması: Əyani
Tədris dili: Azərbaycan dili
AKTS üzrə kredit: 6kredit
Auditoriya N:
Saat: 8⁰⁰-9⁴⁵

II.Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı: Əliyeva Zülfüyyə, magistr
Məsləhət günləri və saati: II gün, saat 12⁰⁰-də
E-mail ünvanı: aliyeva@gmail.com
FBK-nın ünvanı: Lənkəran ş. Ş.Axundov

III.Tövsiyə olunan dərslik və dərs vəsaiti:

- 1.S.Qafarova "Psixologiya" Bakı 2012
- 2.Ə.S.Bayramov, Ə.Ə.Əlizadə "Psixologiya" Bakı 2009
- 3.Q.Əzizov "Psixologiya" 2012
- 4."Pedaqoji psixologiya" Bakı 2012
- 5.Ə.Ə. Qədirov, İ.H. Məmmədov "Yaş Psixologiyası".

IV. Fənnin təsviri və məqsədi:

Psixologiya beyində obyektiv aləmin subyektiv surəti kimi əmələ gələn psixikanın faktları,qanunauyğunluqları və mexanizmləri haqqında elmdir. Psixologiyada həmçinin psixi proseslər, hallar və xassələr kimi hadisələr, onların növləri geniş şəkildə öyrənir.

V. Davamiyyətə verilən tələblər:

Dərsdə davamiyyətə görə verilən maksimum bal 10 baldır.Balın miqdarı əsasən: tələbə semestr ərzində fənn üzrə bütün dərslərdə iştirak etdiyi halda ona 10 bal verilir; semestr ərzində fənnin tədrisinə ayrılan saatların hər buraxılan 10%- nə 1 bal çıxılır; Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı normativ sənədlərdə müəyyən olunmuş həddən yuxarı (25%-dən çox) olduğu halda tələbə həmin fənnin imtahana buraxılmır və onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır və sonradan onun haqqında müvafiq qərar qəbul edilir.

VI.Qiymətləndirmə:

Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 10 bal sərbəst işlərin tərtib olunmasına görə, 10 bal seminar və laboratoriya dərslərindəfəaliyyətinə görə,20 bal kollektivumlara görə,10 bal dərslərə davamiyyətinə görə.

İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir.

İmtahan biletinin bir qayda olaraq fənni əhatədə 5 sual daxildir.

Qiymətmeyarları aşağıdakılardır:

-10 bal- tələbə keçilmiş material dərindən başadüşür, cavabı dəqiq və hərtərəfli dir.

-9 bal- tələbə keçilmiş material tam başadüşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açabilir.

-8 bal- tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlar ayol verir;

-7 bal- tələbə keçilmiş material başadüşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırabilir

-6 bal- tələbənin cavabı əsas əndüzgündür.

-5 bal- tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.

-4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlər ayol verir;

-3 bal- tələbənin mövzudan xəbərit var, lakin fikrini əsaslandırabilir;

-1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbərit var.

-0 bal- sual cavabı yoxdur.

Tələbənin imtahan toplağı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır.

Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semester

ərzində tədris fəaliyyətinə icəsinə toplağı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahana qədərki ballar əsasında)

91-100 bal- əla (A)

81-90 bal- çox yaxşı (B)

71-80 bal- yaxşı (C)

61-70 bal- kafi (D)

51-60 bal – qənaətbəxş (E)

51-baldan aşağı- qeyri-kafi (F)

VII. Davranış qaydalarının pozulması:

Tələbə Kollecin daxili nizam – intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülcək.

VIII. Təqvim mövzu planı: Mühazirə: 60 saat , seminar 30 saat Cəmi: 90 saat

№	Keçirilən <u>mühazirə</u>, seminar, məşğələ, laboratoriya və sərbəst mövzuların məzmunu	Müh, sem		Tarix
1.	Mövzu №1. Psixologiyanın predmeti, vəzifələri, tədqiqat metodları. Plan: 1. Psixologiya psixika haqqında elm kimi. 2. Psixi hadisələr: psixi proseslər, psixi hallar, psixi xassələr. 3. Psixologiyada tədqiqat metodları. Mənbə: 1-2	2		
2.	Mövzu №2. Psixologiyanın elmlər sistemində yeri və sahələri. Plan: 1. Müasir elmlər sistemi və psixologiya. 2. Psixologiyanın nəzəri və tətbiqi sahələri. 3. Psixologiya elminin sahələri. Mənbə: 1-2	2		
3.	Mövzu №3. Psixika və şüurun inkişafı. Plan: 1. Psixi inkişafın əsas xüsusiyyətləri. 2. Şüur psixikanın ən yüksək səviyyəsi kimi. 3. Şüur və fəaliyyətin vəhdəti. Mənbə: [1-3]	2	2	
4.	Mövzu №4. Psixologiya elminin əsas inkişaf mərhələləri. Plan:	2		

	<p>1. Antik dövrdə və orta əsrlərdə psixologiya elmi. 2. XIX əsr psixologiyasının müstəqil elm sahəsi kimi inkişafı.</p> <p>3. Azərbaycanda psixoloji fikrin yaranması və elmi psixologiyasının inkişaf xüsusiyyətləri.</p> <p>Mənbə: [1,2,3]</p>			
5.	<p>Mövzu № 5 . Fəaliyyətin psixoloji səciyyəsi.</p> <p>Plan:</p> <p>1. Fəaliyyət insanın dərk olunmuş daxili və xarici fəallığı kimi.</p> <p>2. Tələbat və fəaliyyətin motivləri.</p> <p>3. Fəaliyyətin əsas növləri: oyun , təlim, əmək.</p> <p>Mənbə: [1-2]</p>	2	2	
6.	<p>Mövzu № 6. Ünsiyyət və onun psixoloji səciyyəsi.</p> <p>Plan:</p> <p>1. Ünsiyyətin məzmun, məqsəd və vasitələri.</p> <p>2. Ünsiyyətin növləri.</p> <p>3. Ünsiyyətin funksiyaları.</p> <p>Mənbə: [1-3]</p>	2		
7.	<p>Mövzu № 7. Duyğular.</p> <p>Plan:</p> <p>1. Duyğuların psixoloji səciyyəsi</p> <p>2. Duyğuların növləri.</p> <p>3. Duyğuların xassələri və ümumi qanunauyğunluqları.</p> <p>Mənbə: [1,2,4,]</p>	2	2	
8.	<p>Mövzu № 8. Qavrayış.</p> <p>Plan:</p> <p>1. Qavrayış və onun xüsusiyyətləri.</p> <p>2. Qavrayış və duyğular..</p> <p>3. Qavrayışın növləri</p> <p>Mənbə: [1-3]</p>	2		
9.	<p>Mövzu № 9. Diqqət.</p> <p>Plan:</p> <p>1. Diqqətin psixoloji səciyyəsi və onun mahiyyəti.</p> <p>2. Diqqətin funksiyaları.</p> <p>3. Diqqətin növləri.</p> <p>4. Diqqətin əsas xüsusiyyətləri.</p> <p>Mənbə: [1,2,4]</p>	2	2	
10.	<p>Mövzu № 10. Hafizə.</p> <p>Plan:</p> <p>1. Hafizənin psixoloji mahiyyəti.</p> <p>2. Hafizə prosesləri: yaddasaxlama, yadasalma, tanıma, unutma.</p> <p>3. Hafizənin növləri.</p> <p>4. Hafizənin tipləri: görmə, eşitmə, hərəkəti, qarışıq tip.</p> <p>Mənbə: [1,2,4]</p>	2		
11.	<p>Mövzu № 11. Təfəkkür.</p> <p>Plan:</p> <p>1. Təfəkkürün psixoloji səciyyəsi.</p> <p>2. Təfəkkürün formaları.</p> <p>3. Təfəkkürün əsas növləri.</p> <p>Mənbə: [1,2]</p>	2	2	
12.	<p>Mövzu № 12. Nitq və onun xüsusiyyətləri.</p> <p>Plan:</p> <p>1. Nitq və Dil.</p> <p>2. Nitqin funksiyaları və mexanizmləri.</p> <p>3. Nitqin əsas xüsusiyyətləri.</p> <p>4. Nitqin növləri və formaları.</p>	2		

	Mənbə: [1,3]			
13.	Mövzu №13. Təxəyyül və yaradıcılıq. Plan: 1.Təxəyyül proseslərinin yaradılması . 2.Təxəyyülün növləri. 3.Təxəyyül və yaradıcılıqın əlaqəsi. Mənbə: [1,3]	2	2	
14.	Mövzu №14. Şəxsiyyət. Şəxsiyyətin fəallığı və istiqaməti. Plan: 1. Psixologiyada şəxsiyyət problemi. 2.Şəxsiyyət və fəaliyyət. 3.Şəxsiyyətin psixoloji strukturu. Mənbə: [1,2]	2		
15.	Mövzu.№15. Şəxsiyyətin mənlilik şüuru və özünüqiymətləndirmə. Plan: 1.Şəxsiyyətin iddia səviyyələri və mexanizmləri. 2.Şəxsiyyətin mənlilik şüuru və özünüqiymətləndirmə. 3.Mənlilik şüurunun strukturu və funksiyaları. Mənbə [2,3]	2	2	
16.	Mövzu.№16. Qrupun psixoloji səciyyəsi.Qrupda şəx siyyətlərərası münasibətlər. Plan: 1.Qrup haqqında anlayış. 2.Qrupu səciyyələndirən əsas amillər 3.Qrupda şəxsiyyətlərərası münasibətlər. 4. Kollektiv qrupun yüksək forması kimi. 5. Şəxsiyyətlərərası münasibətin növləri. Mənbə [1,2,3]	2		
17.	Mövzu.№17. Hisslər. Plan: 1. Hisslərin psixoloji səciyyəsi. 2. Hisslərin kommunikativ və tənzimləmə funksiyaları 3. Hisslər və şəxsiyyətin tələbatları 4. Ali hissələrin növləri. Mənbə [1,2]	2	2	
18.	Mövzu № 18. Emosiyalar. Plan: 1.Emosiyalar hissələrin təzahür forması kimi. 2.Emosional hallar və onların xarici ifadəsi. 3.Emosional adaptasiya. 4.Emosiyaların növləri. Mənbə [2,3]	2		
19.	Mövzu.№19. İradə. Plan: 1. İradə işin funksiyaları. 2.İradə işin mərhələləri. 3.Şəxsiyyətin iradi keyfiyyətləri. Mənbə [1,2,3]	2	2	
20.	Mövzu №20. Temperament. Plan: 1.Temperamentin psixoloji mahiyyəti. 2.Temperamentin fizioloji əsası, sinir prosesinin xassələri 3.Temperaməntin tipləri. 4. Temperamentin xassələri. Mənbə [1,2]	2		
	Mövzu N 21.Xarakter.	2	2	

21.	1. Xarakterin psixoloji səciyyəsi. 2. Xarakterin əsas əlamətləri 3. Xarakter və şəxsiyyət.			
22.	Mövzu №22. Qabiliyyətlər. Qabiliyyət və istedad. Plan: 1. Qabiliyyət haqqında anlayış. 2. Qabiliyyətin növləri. 3. Qabiliyyət və istedad. Mənbə [1,2]	2		
23.	Mövzu №23. Yaş psixologiyasının mövzusu və məqsədi. Plan: 1. Yaş psixologiyasının məqsəd və vəzifələri. 2. Yaş psixologiyasının əsas bölmələri 3. Yaş psixologiyasının tədqiqat metodları. Mənbə [1,2,3]	2	2	
24.	Mövzu №24 . Psixi inkişafın yaş dövrləri. Plan: 1. Psixi inkişafın mahiyyəti. 2. Yaş dövrünün xüsusiyyətləri. 3. Erkən uşaqlıq yaşının xarakteristikası. 4. Məktəbəqədər yaş dövrünün psixoloji səciyyəsi. Mənbə [1,2,4]	2		
25.	Mövzu N 25. Kiçik məktəblilərin psixoloji xüsusiyyətləri. Plan: 1. Kiçik məktəblilərin idrak proseslərinin inkişafı. 2. Kiçik məktəblilərdə hisslərin inkişafı. 3. Kiçik məktəbli şəxsiyyətinin formalaşması. 4. Kiçik məktəblilərdə tələbat və maraqların inkişafı.	2	2	
26.	Mövzu N 26. Yeniyetmələrin psixoloji xüsusiyyətləri. Plan: 1. Yeniyetmə yaşının ümumi xarakteristikası. 2. Yeniyetmənin orqanizmində baş verən anatomik- fizioloji dəyişikliklər. 3. Yeniyetmə ilə yaşlıların qarşılıqlı münasibətləri.	2		
27.	Mövzu N 27. Gənclik yaş dövrünün inkişaf xüsusiyyətləri. Plan : 1. Gənclik yaşının psixoloji xarakteristikası. 2. İlk gənclik yaşında şəxsiyyətin inkişafı. 3. Gənclərdə həyat planları və peşəyönümü.	2	2	
28.	Mövzu N 28. Pedaqoji psixologiyanın mövzusu, vəzifələri və metodları. Plan : 1. Pedaqoji psixologiyanın əsas bölmələri. 2. Pedaqoji psixologiyanın başqa elmlərlə əlaqəsi. 3. Pedaqoji psixologiyanın ümumi və xüsusi metodları.	2		
29.	Mövzu N 29. Tərbiyənin idarə olunması və özünütərbiyə. Plan : 1. Tərbiyə işinin psixoloji xüsusiyyətləri. 2. Tərbiyə prosesində tərbiyə olunan və tərbiyə edən psixoloji xüsusiyyətləri. 3. Özünütərbiyə və onun motivləri. 4. Daxili və xarici özünütərbiyə motivləri.	2	2	
30.	Mövzu N 30. Təlim fəaliyyəti və psixi inkişaf qanunauyğunluqları. Plan : 1. Təlimin mahiyyəti və qanunauyğunluqları.	2	2	

	2. Təlim fəaliyyətinin strukturu.			
	3. İnteraktiv təlim metodları və onlardan istifadə.			
	4. Təlim və psixi inkişafın vəhdəti.			

IX. Sərbəst işin mövzuları:

1. Psixika obyektiv aləmin subyektiv inikasidir.
2. Psixologiyada tədqiqat metodlarının təsnifi.
3. Psixologiya elminin sahələri.
4. Şüur psixikanın ən yüksək səviyyəsi kimi.
5. Psixologiya elminin əsas inkişaf mərhələləri.
6. Fəaliyyətin psixoloji səciyyəsi.
7. Ünsiyyətin məzmun, məqsəd və vasitələri.
8. Duyğuların psixoloji səciyyəsi.
9. Qavrayış və onun xüsusiyyətləri.
10. Diqqətin insan həyatında və fəaliyyətində rolu.
11. Hafizə prosesləri.
12. Təfəkkür varlığın inikasının ali səviyyəsi kimi.
13. Nitq verbal ünsiyyət kimi.
14. Təxəyyülün psixoloji səciyyəsi və fizioloji əsasları.
15. Şəxsiyyətin fəallığı və istiqaməti.
16. Özünüqiymətləndirmə və mənlilik şüuru.
17. Qruplarda rəhbərlik üslubu və onun tipləri.
18. Kollektivdə sosial psixoloji iqlim.
19. Hisslər insanın gerçəkliyə subyektiv münasibət sistemi kimi.
20. Emosiyalar hissələrin təzahür forması kimi.
21. İradə insan fəallığının xüsusi forması kimi.
22. Temperament şəxsiyyətin fərdi- psixi xassəsi kimi.
23. Xarakter həyatda qazanılmış davranış forması kimi.
24. Qabiliyyətin inkişafı və şəxsiyyətin formalaşması.
25. Psixi inkişafın yaş dövrləri.
26. Kiçik məktəblilərin psixi inkişafı.
27. Yeniyetməlik yaş dövründə şəxsiyyətin formalaşması.
28. Gənclərdə həyat planları və peşəyönümü.
29. Pedaqoji psixologiyanın əsas bölmələri.
30. Təlim prosesində tərbiyə olunan və tərbiyə edən psixoloji xüsusiyyətləri.

X. İmtahan sualları:

1. Psixologiyanın predmeti, vəzifələri, tədqiqat metodları.
2. Psixologiya elminin sahələri.
3. Psixika və şüurun inkişafı.
4. Psixologiya elminin əsas inkişaf mərhələləri.
5. Azərbaycanda psixoloji fikrin yaranması və elmi psixologiyanın inkişaf xüsusiyyətləri.
6. Fəaliyyətin psixoloji səciyyəsi.
7. Fəaliyyətin əsas növləri: oyun, təlim və əmək.
8. Ünsiyyət haqqında anlayış.
9. Duyğuların psixoloji səciyyəsi.
10. Qavrayışın psixoloji məzmunu.
11. Qavrayışın növləri.
12. Diqqət və onun mahiyyəti.
13. Diqqətin əsas xüsusiyyətləri.
14. Hafizə. Hafizənin növləri.
15. Əsas hafizə prosesləri.
16. Təfəkkür haqqında anlayış.

17. Təfəkkürün əsas formaları.
18. Təfəkkür prosesləri və fikri əməliyyatlar.
19. Nitq və onun funksiyaları.
20. Nitqin növləri və xüsusiyyətləri.
21. Təxəyyül haqqında anlayış.
22. Şəxsiyyət haqqında anlayış.
23. Şəxsiyyətin mənlilik şüuru və özünüqiymətləndirmə.
24. Qrupun psixoloji səciyyəsi.
25. Qrupda şəxsiyyətlərarası münasibətlər.
26. Kollektiv qrupun yüksək forması kimi .
27. Hisslərin psixoloji səciyyəsi.
28. Emosiyalar hissələrin təzahür forması kimi.
29. İradə insanın fəallığının xüsusi forması kimi.
30. Temperament şəxsiyyətin fərdi-psixi xassəsi kimi.
31. Temperamentin tipləri .
32. Xarakter həyatda qazanılmış davranış forması kimi.
33. Qabiliyyətin psixoloji xarakteristikası.
34. Yaş psixologiyasının məqsəd və vəzifələri.
35. Yaş psixologiyasının tədqiqat metodları.
36. Psixi inkişafın mahiyyəti.
37. Psixi inkişafın yaş dövrləri.
38. Kiçik məktəblilərin psixoloji xüsusiyyətləri.
39. Kiçik məktəblilərdə idrak proseslərinin inkişafı.
40. Yeniyetməlik yaş dövrünün psixoloji səciyyəsi.
41. Gənclik yaşının psixoloji xarakteristikası.
42. Mənlilik şüuru və əxlaqi şüurun inkişafı.
43. Pedaqoji psixologiyanın mövzusu, vəzifələr.
44. Pedaqoji psixologiyanın əsas bölmələri.
45. Pedaqoji psixologiyanın ümumi və xüsusi metodları.
46. Tərbiyənin işinin psixoloji xüsusiyyətləri.
47. Özünütərbiyə və onun motivləri.
48. Təlim və psixi inkişafın vəhdəti.
49. Müasir dərslin funksiyaları : **öyrədici, inkişafetdirici və tərbiyəedici.** .
50. Təlim psixologiyası və müasir dərslər.

XI. Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar:

Fənnin tədrisinin sonunda tələbələr müəyyən biliklərə malik olmalı, o cümlədən fənn haqqında fikirlərini əsaslandırmağı bacarmalıdırlar. Həmçinin də fərdin şəxsiyyət kimi mükəmməl formalaşmasında bu fənnin böyük əhəmiyyət kəsb etməsini bilməlidirlər.

Fənnin tədrisi zamanı qoyulan tələblər aşağıdakı kimidir:

- Mühazirə mətninin hazırlanması,
- test tapşırıqları,
- referatışləri,
- imtahansualları,
- fərditapşırıqlar,
- sərbəstləşlər,

Öyrənəntənışolur:

- “Psixologiya” fənninin inkişafının aktualistiqamət və problemləri

- “Psixologiya” fənninin digər əlmlərlə əlaqəsini

XII. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

“Psixologiya” fənninin sillabusu “Təsviri incəsənət müəllimliyi” ixtisasının tədris planı və “Psixologiya” fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir.

Sillabus «Pedaqogika və psixologiya» FBK-da müzakirə edilərək bəyan edilmişdir. (6 fevral 2020-ci il, protokol № 7).

Fənn müəllimi: Əliyeva Zülfiyyə

FBK sədri: Cəfərova Nahidə